



Ponavljjanje razreda u školama diljem Europe: velike razlike između zemalja

Studija *Ponavljjanje razreda tijekom obveznog obrazovanja u Europi: Propisi statistike* uspoređuje praksu ponavljanja razreda – upućivanje učenika na ponavljanje školske godine – u školama diljem Europe. Studija pokazuje kako se prakse između zemalja uvelike razlikuju: hoće li dijete morati ponavljati godinu u školi ovisi više o obrazovnoj kulturi i nastavnikovoj procjeni nego o djetetovom uspjehu. Studiju je za Europsku komisiju izradila Mreža Eurydice i obuhvaća 31 zemlju (sve države članice Europske unije, Island, Lihtenštajn, Norveška i Turska).

Što je Eurydice

Mreža Eurydice pruža informacije o europskim obrazovnim sustavima i politikama i analizira ih. Sastoji se od 37 nacionalnih jedinica sa sjedištem u sve 33 zemlje koje sudjeluju u europskom Programu cjeloživotnog učenja (države članice Europske unije, zemlje članice Europske udruge slobodne trgovine – EFTA, Hrvatska i Turska). Mrežom koordinira i upravlja europska Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA) u Bruxellesu, koja izrađuje nacрте njezinih publikacija i pruža niz internetskih izvora informacija.

Sve publikacije Eurydicea dostupne su besplatno na

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>

E-pošta: EACEA-Eurydice@ec.europa.eu

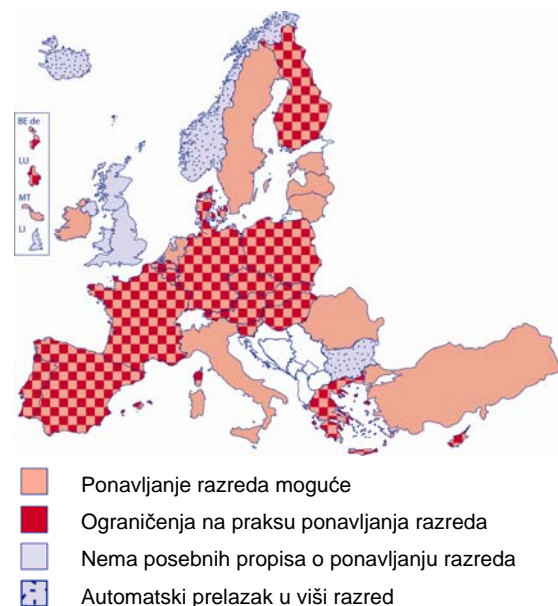
Europska komisija



Velike razlike u stopama ponavljanja razreda

Ponavljjanje razreda moguće je u većini zemalja i temeljni propisi uglavnom su slični. U mnogim zemljama ograničenja ponavljanja nametnuta su propisom, ali unatoč tomu stope ponavljanja među zemljama značajno se razlikuju. Podaci PISA 2009 ankete (Programa za međunarodno procjenjivanje znanja i vještina učenika) pokazali su kako neke zemlje kao što su Slovenija, Ujedinjena Kraljevina, Island i Finska imaju vrlo niske stope ponavljanja (manje od 3 %); dok druge zemlje poput Belgije (Francuska zajednica), Španjolske, Francuske, Luksemburga i Portugala pokazuju vrlo visoke stope (više od 30 %).

Graf 1: Napredovanje u idući razred u osnovnom obrazovanju ⁽¹⁾ prema postojećim propisima, 2009./10.



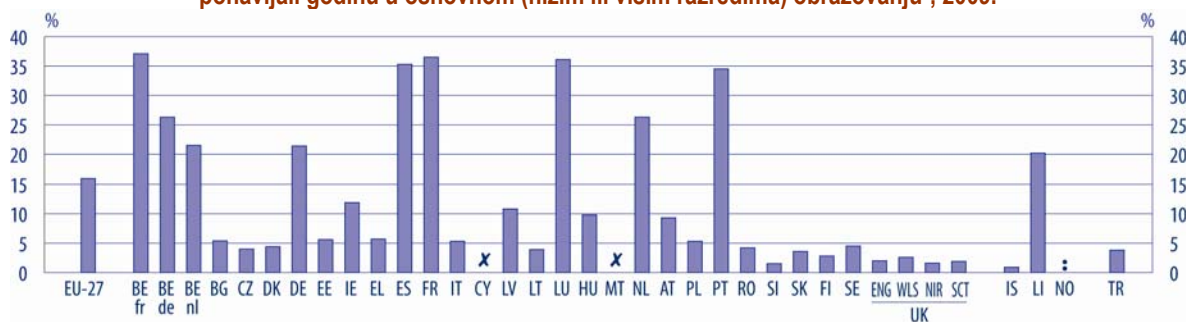
Izvor: Eurydice.

Tamo gdje je ponavljanje razreda jako rašireno u obrazovnoj zajednici i dalje prevladava ideja kako je to korisno za učenike

Čini se da je uvriježena kultura ponavljanja razreda glavni razlog takve prakse u zemljama u kojima i dalje prevladava ideja kako je ponavljanje godine korisno za učenikovo učenje.

Ovo je stav koji često ima nastavno osoblje, obrazovna zajednica i roditelji iako je opetovano bio dovođen u pitanje. Studija Eurydice-a pokazuje da u praksi nema jasne povezanosti između propisa i stope ponavljanja. Stoga je izazov, zapravo, preispitati određene pretpostavke i vjerovanja prije nego mijenjati regulativu.

Graf 2: Udio petnaestogodišnjih učenika koji su barem jednom ponavljali godinu u osnovnom (nižim ili višim razredima) obrazovanju², 2009.



X Zemlje koje nisu sudjelovale u prikupljanju podataka

EU-27		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
16.0		37.1	26.3	21.5	5.4	4.0	4.4	21.4	5.6	11.9	5.7	35.3	36.5	5.3	x	10.8	3.9	36.1
HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	TR
9.8	x	26.3	9.3	5.3	34.5	4.2	1.5	3.6	2.8	4.5	2.0	2.6	1.6	1.9	0.9	20.2	:	3.8

Izvor: baza podataka PISA-e 2009, OECD.

⁽¹⁾ U Hrvatskoj osnovno obrazovanje obvezno i integrirano. ISCED 1 (primary education) + ISCED 2 (secondary education) označava niže + više razrede osnovnog obrazovanja, a ISCED 3 (upper secondary education) srednje obrazovanje. Za usporedbu s drugim zemljama vidi: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Countries>

⁽²⁾ Ibid

Zašto i gdje bi učenik trebao ponavljati školsku godinu

U nekoliko je zemalja automatski prelazak u viši razred službeno načelo (Island i Norveška za cijelo obvezno obrazovanje, a Bugarska i Lihtenštajn za osnovno obrazovanje ⁽³⁾ (niže razrede)). Situacija je slična u Ujedinjenoj Kraljevini jer se, iako nema posebnih propisa o ponavljanju razreda, očekuje da će djeca u školi napredovati unutar skupine svojih vršnjaka.

U svim drugim zemljama ponavljanje razreda zakonom je dozvoljeno, ali obično uz razna ograničenja kao što je automatski prelazak u viši razred tijekom prvih godina

osnovnog obrazovanja i/ili ograničenje broja koliko puta dijete može ponavljati godinu.

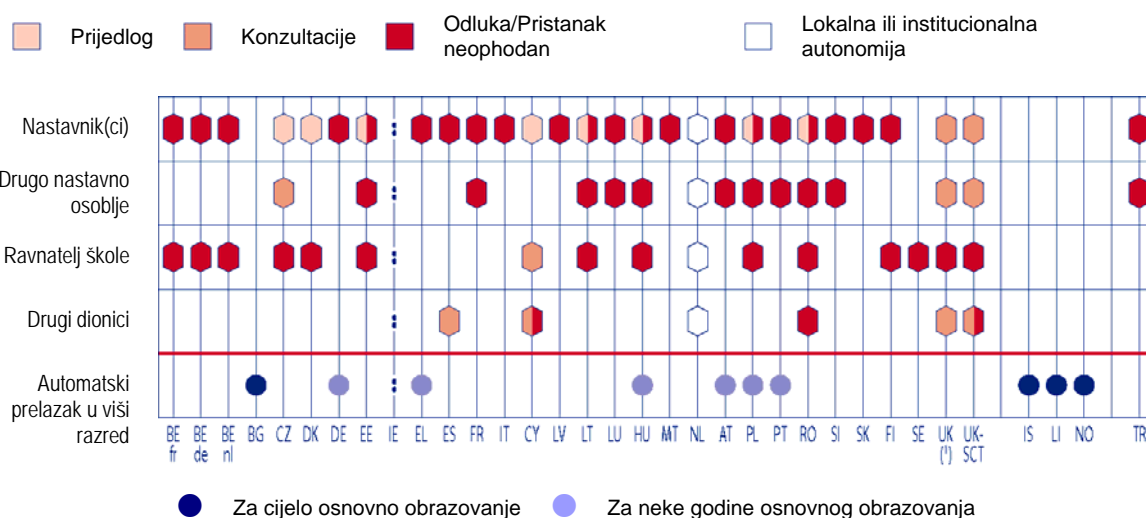
U svim zemljama pomoć i dopunska nastava dostupne su učenicima koji imaju poteškoća s učenjem tijekom godine. Izostanak zadovoljavajućeg napretka na kraju godine najčešći je razlog zašto učenici ponavljaju godinu, a ova se odluka obično više temelji na procjeni nastavnika nego na standardiziranim ljestvicama napretka učenika.

Postupak donošenja odluke o ponavljanju razreda

U većini zemalja odluku donosi škola bez obzira na to je li odgovornost prvenstveno na nastavniku, nastavnom osoblju u cjelini ili ravnatelju škole. Oni se mogu konzultirati sa stručnjacima izvan škole, ali općenito govoreći, odluka je odgovornost škole. U nekim zemljama, ipak, dionici izvan škole mogu imati značajnu ulogu. Ovi vanjski dionici često su obrazovni psiholozi i/ili savjetnici za profesionalno usmjerenje koji daju savjet ili odobrenje kako bi osigurali najbolju moguću odluku za pojedini slučaj.

Postoji nekoliko iznimki: Na Cipru, na razini osnovnog (niži razredi) obrazovanja konačna je odluka na inspektoru dodijeljenom školi koji preporuku nastavnika odobrava ili odbacuje. Na razini viših razreda osnovnog obrazovanja u Škotskoj nadležnost za donošenja odluke podijeljena je između ravnatelja škole i lokanih vlasti, a u Irskoj se sve odluke o napredovanju učenika u iduću godinu u višim razredima osnovne škole uvijek donose izvan škole, a donosi ih ministarstvo obrazovanja.

Graf 3: Uloga obrazovnih stručnjaka unutar i izvan škole u postupku donošenja odluka o ponavljanju razreda u osnovnom obrazovanju ⁽⁴⁾, 2009./10.



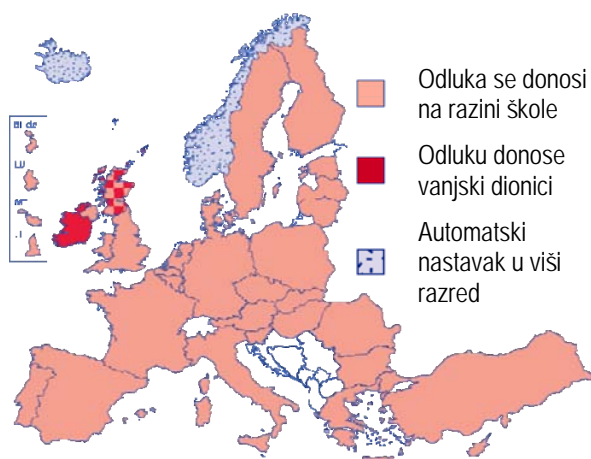
Izvor: Eurydice.

UK (?): UK-ENG/WLS/NIR

⁽³⁾ U Hrvatskoj osnovno obrazovanje obvezno i integrirano. ISCED 1 (*primary education*) + ISCED 2 (*secondary education*) označava niže + više razrede osnovnog obrazovanja, a ISCED 3 (*upper secondary education*) srednje obrazovanje. Za usporedbu s drugim zemljama vidi: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Countries>

⁽⁴⁾ Ibid.

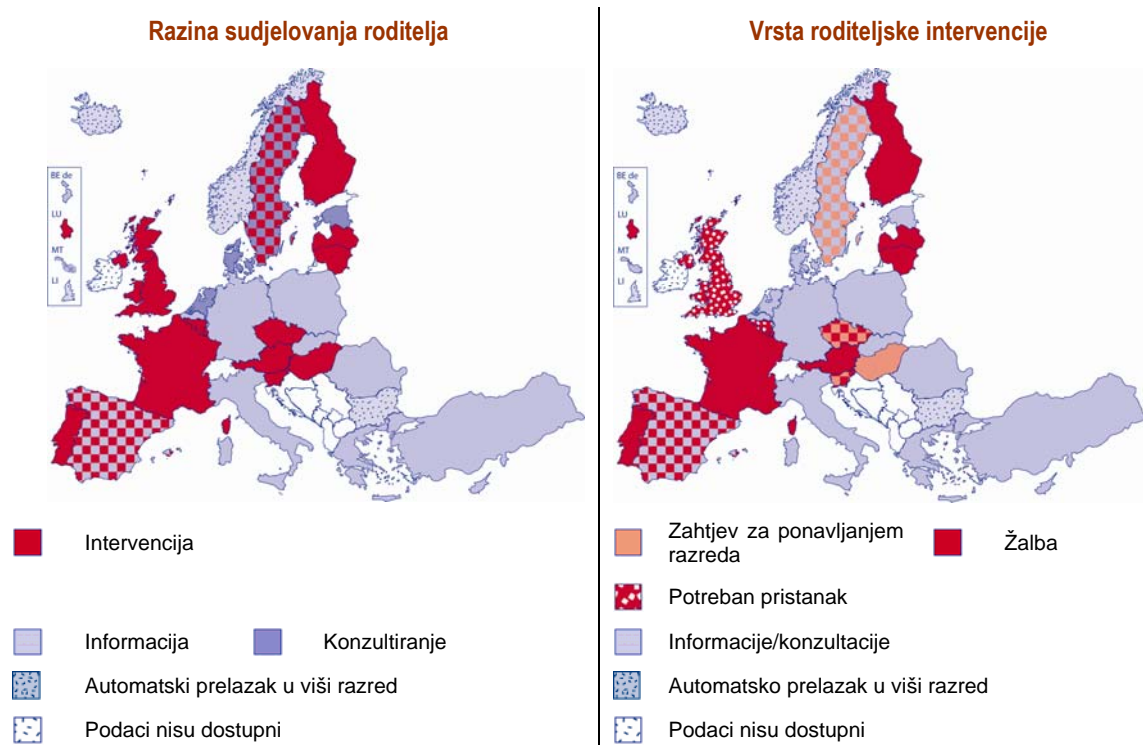
Graf 4: Uloga obrazovnih stručnjaka u višim razredima osnovnog obrazovanja, 2009./10.



Izvor: Eurydice.

Tijekom školovanja, roditelje se uvijek informira o djetetovom napretku i razvoju. Može ih se konzultirati tijekom postupka donošenja odluke (Danska, Estonija, Malta, Nizozemska i Švedska). U desetak zemalja zakonodavstvo omogućuje aktivniju ulogu roditelja: mogu uložiti žalbu (Češka, Španjolska, Francuska, Latvija, Litva, Luxemburg, Austrija, Portugal, Slovenija, Finska) ili moraju dati pristanak za bilo koju odluku vezanu za ponavljanje (Francuska zajednica u Belgiji, Slovenija, Ujedinjena Kraljevina).

Graf 5: Sudjelovanje roditelja u postupku donošenja odluka o ponavljanju razreda na osnovnoj (niži razredi) razini, 2009./10.



Izvor: Eurydice.

* * *

cjelovita studija

Ponavljanje razreda tijekom obveznog obrazovanja u Europi: Propisi i statistike dostupni su na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku na mrežnim stranicama Eurydicea:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php

Tiskani primjerci cjelovite studije

dostupni su na zahtjev na: eacea-eurydice@ec.europa.eu